

3. Бех І. Д. Духовна енергія вчинку : науково-методичний посібник / І. Д. Бех. – Рівне, 2004. – 43 с.
4. Малахов В. А. Етика : курс лекцій : навч. посібник / В. А. Малахов. – 4-те вид. – К. : Либідь, 2002. – 384 с.
5. Основи психології : підручник / за заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – 6-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2006. – 632с.
6. Роменець В. А. Вчинковий принцип в історії психології / В. А. Роменець // Роменець В. А. Історія психології епохи Відродження : навч. посіб. / В. А. Роменець. – К. : Вища школа, 1988. – 408 с.

ОПТИМІСТИЧНЕ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ ЯК НЕОБХІДНИЙ КОМПОНЕНТ ЖИТТЄТВОРЧОСТІ

УДК 159.942

Неля Андріївна Іванчук,
*студентка II-го курсу спеціальності «Практична психологія»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Розгляд життєдіяльності людини, як втілення і формування унікальної системи її відношень до світу, до людей і до себе, дає можливість вивчати життя, як життєтворчість.

Сучасне розуміння оптимізму ґрунтується на життєрадісному світовідчутті, вірі людини у власні можливості, в успіх та її здатності до цілепокладання власного духовного розвитку, творчої самореалізації.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади оптимістичного ставлення особистості до життя не були предметом спеціальних наукових досліджень, однак деякі аспекти зазначеної проблеми висвітлювалися у працях І. Д. Беха, О. М. Докукіної, К. О. Журби, В. О. Киричука та ін. [1].

Метою статті є теоретичний аналіз феномену оптимістичного ставлення особистості до життя.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перші спроби визначити оптимістичне розуміння світу, природи, суспільства були зроблені ще в античні часи. Ці ідеї викладено у творах Сократа, Платона, Епікура, які вчили мистецтву самопізнання.

В основі оптимістичного ставлення до життя німецької класичної філософії лежить обґрунтований І. Кантом принцип людської активності. Однією з умов успішного переведення виховних цілей у перспективу життєдіяльності, за переконанням І. Д. Беха, є орієнтація на виховання успіхом. Адже неможливо формувати позитивну особистість у діяльності, яка приносить людині постійні невдачі. Лише успіх формує в ній достатню віру в себе [1].

Просвітник-гуманіст Г. С. Сковорода вважав, що кожна людина досягає успіху лише в тій діяльності, що відповідає її внутрішній

природі. Антиподами оптимізму, якому властиві любов та віра, є протилежні за своїм впливом на людину відчуття суму, туги, страху, тоді як запорукою здоров'я душі є радість. Шляхами до щастя вчений вважав «обмеження бажань, відкидання зайвого, загнутдання примхливої волі, працелюбність, виконання обов'язків, до яких промисел Божий кого приставив, не за страх, а на совість» [2], а джерелом нещастя для нас є наша безпорадність. «Шукаємо щастя по краях, по віках, по становищах, а воно скрізь і завжди з нами» [2].

За висновками М. Селігмана поділ людей на категорії оптимістів і песимістів є цілком виправданим. Оптимістичність людини значно впливає на її життя: людей з оптимістичним ставленням до життя частіше приймають на конкурсні посади, ніж тих, хто має песимістичний настрій; вони мають краще здоров'я, довшу тривалість життя, рідше впадають у депресії, частіше досягають успіхів. На думку науковця, песимістів можна навчити, як стати оптимістами. М. Селігман зазначає, що в основі формування нашого оптимістичного ставлення до життя лежать реальні кризи, через які ми проходили у дитинстві. Щодо успіхів, то песимісти не використовують повністю свій потенціал, а оптимісти, зазвичай, перевершують його [3]. Однак, слід наголосити на важливій позитивній властивості песимістів: вони краще відчувають реальність. Навчитись оптимістично міркувати під час невдач означає зуміти позбавитися депресії.

У контексті нашого дослідження цінними є погляди К. Г. Юнга, який вважав, що при фрустрації людини в процесі онтогенетичного розвитку, коли не відбувається задоволення потреб, з'являються різні негативні переживання: роздратування, розчарування, зневіра, тривога, відчай.

У своїх працях В. Франкл стверджує, що оптимістичному ставленню до життя сприяє знайдений людиною його сенс. В. Франкл висунув і підтвердив гіпотезу, що сенс життя потрібно не просто шукати, а досягати; його відсутність народжує у людини так званий стан екзистенційного вакууму. Реалізуючи сенс свого життя, людина реалізовує саму себе [4].

Філософ розкривав оптимізм через поняття «щастя». На його переконання, відчуття щастя не може бути метою, до якої прагне людина, є лише явище, яке супроводжує досягнення мети. Подібно до щастя результатом усвідомленого людиною сенсу життя є її самоактуалізація. Проблема сенсу життя є особливо гострою в підлітковому віці, коли молоді люди у своїх духовних пошуках раптом починають розуміти всю неоднозначність людського існування. Правомірним, на наш погляд, є твердження В. Франкла про те, що втілення і виявлення в роботі людини тих неповторних рис, які становлять індивідуальність особистості і наповнюють смислом і

радістю її життя, залежать не від соціального статусу, професії, якою займається людина, а від неї самої.

Висновки. Таким чином, дослідження генези виховання оптимістичного ставлення до життя у філософії, психології, педагогіці засвідчує, що у сучасній науці ще не має загального розуміння сутності оптимістичного ставлення до життя, хоча процес визначення основних складових, а також пошук найбільш адекватних методів і прийомів його виховання тривають. Подальшого дослідження потребують інноваційні форми і методи виховання оптимістичного ставлення до життя у старших підлітків. Результати проведених досліджень переконливо свідчать, що цей напрямок досліджень є перспективним для сучасної психології.

Список використаної література

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: [науково-методичний посібник] / Іван Дмитрович Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204с.
2. Сковорода Г. Пізнай в собі людину / Григорій Сковорода. – Львів: Світ, 1995. – 528 с.
3. Селигман М. Новая позитивная психология. Научный взгляд на счастье и смысл жизни/ М. Селигман.- М.: София, 2006. – 340 с.
4. Франкл В. Человек в поисках смысла / Виктор Франкл / Общ. ред. Л.Я. Гозмана. – М. : Прогресс, 1990. – 368 с.

АЛГОРИТМ РОБОТИ ФАХІВЦІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

УДК 376+37.014.53

Тетяна Дмитрівна Каменщук,
*директор Навчально-методичного центру
психологічної служби системи освіти Вінницької області*

Актуальність дослідження. Питання навчання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами набуває широкої актуальності, адже право на рівний доступ до якісної освіти за місцем проживання в умовах загальноосвітнього закладу – це право всіх дітей. Особливого значення дане питання набуває тоді, коли дитина не схожа на інших дітей: виглядає по-іншому, має своєрідну поведінку, а соціальна перспектива не відповідає очікуванням її батьків. Саме для створення комфортного перебування дитини в закладі та розвитку її особистості створена психологічна служба в системі освіти.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема впровадження інклюзивного навчання набула широкого визнання і розглядається через такі аспекти: теоретико-методична підготовка сучасного вчителя до роботи з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку (А. Колупаєва, Л. Гречко, Л. Гречко,